

Słowo wstępne

Szkoła dostępna dla wszystkich uczniów

Prezentowany Państwu numer tematyczny Edukacji jest pokłosiem konferencji online zorganizowanej przez MEiN i IBE w dniach 10–11 grudnia 2020 r. pn. „Szkoła dostępna dla wszystkich uczniów. Przygotowanie kadr do edukacji włączającej – wyzwania, możliwości, bariery”. Organizatorzy wydarzenia postawili sobie za cel zintegrowanie środowiska nauczycieli i specjalistów oraz kadry odpowiedzialne za wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek z naukowcami i dydaktykami akademickimi prowadzącymi kształcenie przyszłych nauczycieli. Okazją ku temu były działania konsultacyjne MEiN związane z modelem *Edukacji dla wszystkich*, w którym kluczowym aspektem wdrażania zmian jest podniesienie jakości przygotowania kompetencyjnego kadr oświaty. Konferencja miała również w zamierzeniu zebrać opinie środowiska na temat obowiązującego od dwóch lat standardu kształcenia nauczycieli i jego roli w tworzeniu kultury włączenia polskiej szkoły.

Pierwszego dnia wygłoszono 10 wykładów oraz przeprowadzono panel dyskusyjny, natomiast drugiego dnia zrealizowano 14 warsztatów oraz zaprezentowano bank dobrych praktyk w zakresie kształcenia nauczycieli (prezentacja rozwiązań wprowadzonych przez cztery uczelnie: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Śląski w Katowicach oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). W części wykładowej uczestniczyło 655 osób, zaś w warsztatowej 173 osoby. Wydarzenie cieszyło się zatem bardzo dużym zainteresowaniem, o czym świadczył również wskaźnik kontynuacji uczestnictwa w konferencji (po pierwszym zalogowaniu) utrzymujący się na średnim poziomie 76%.

Część wykładowców i osób prowadzących warsztaty przyjęła zaproszenie redakcji do przygotowania artykułów – dzięki czemu treści omawiane podczas konferencji mogą zostać udostępnione szerszej grupie odbiorców.

Monika Staszewicz i Dominika Walczak rozpoczynają ten numer artykułem, w którym przybliżają czytelnikom Zintegrowaną Strategię Umiejętności 2030 (ZSU 2030). Autorki przywołują definicję umiejętności oraz rekonstruują rozumienie edukacji w ZSU 2030, podkreślając ideę uczenia się przez całe życie. W tej idei właśnie dostrzegają istotę dostępności procesu uczenia się promowaną przez model edukacji włączającej.

Beata Rola prezentuje w swoim artykule profil kompetencyjny absolwenta edukacji włączającej oparty na czterech grupach umiejętności: kompetencje poznawcze i wiedzytwórcze, obraz siebie, kompetencje społeczne oraz innowacyjność. Autorka próbuje wskazać niezbędne kompetencje nauczycieli, którzy w procesie kształcenia i wychowania, stwarzają uczniom optymalne szanse na rozwinięcie wskazanych zasobów.

Ewa Domagała-Zyśk omawia jedną z metod efektywnej edukacji służącej opanowaniu kompetencji kluczowych przez absolwenta edukacji włączającej. Jest nią mentoring, który autorka rozpatruje w trzech aspektach: mentoringu klasycznego, mentoringu rówieśniczego oraz wspólnotowego uczenia się.

Z zagadnieniem efektywnego kształcenia wiąże się również tekst przygotowany przez Agnieszkę Olechowską poświęcony uniwersalnemu projektowaniu w edukacji (UDL). Autorka, oprócz prezentacji teoretycznych założeń UDL, omawia na przykładach konkretne strategie wdrażania tego modelu do praktyki nauczania-uczenia się.

Oprócz zagadnienia metodyki kształcenia w edukacji włączającej ważne jest trafne rozpoznanie i opisanie funkcjonowania uczniów. Jan Ciecuch i Włodzimierz Strus prezentują w swoim artykule model Objawy-Kompetencje-Cechy, który może być wykorzystany w edukacji włączającej do całościowej i kompleksowej diagnozy osobowości. W artykule zostały przedstawione wymagania, jakie przed diagnozą osobowości stawia edukacja dla wszystkich, a następnie zostały opisane konkretne rozwiązania wdrażane przez autorów podczas opracowywania narzędzi skierowanych do specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Jednym z istotnych aspektów oceny funkcjonalnej szczegółowo prezentowanej podczas sesji warsztatowej konferencji jest stosowanie Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF). Metodyce, korzyściom i potencjalnym trudnościom związanym z wdrażaniem ICF poświęcone są dwa artykuły zamieszczone w końcowej części numeru autorstwa Tomasza Knopika, Beaty Papudy-Dolińskiej oraz Katarzyny Wiejak.

Jako redaktorzy tego wydania mamy nadzieję, że zaprezentowane artykuły będą trwałym uwiecznieniem odbytej konferencji i przysłużą się do pogłębionej refleksji na temat procesu wdrażania edukacji włączającej w Polsce. Refleksji, która jak to ma w zwyczaju kwartalnik Edukacja, połączy badaczy i praktyków, stawiając na pierwszym miejscu dobro (dobrostan) ucznia.

Tomasz Knopik, Katarzyna Wiejak
redaktorzy naukowcy wydania